

mijn kind
Online SPECIAL

mijn kind

mobiel

6-12
jaar

10 beltips

Mijn mobiel & ik

Financiële valkuilen

Mobiel voor beginners

Welke telefoon voor mijn kind?

in samenwerking met

Mijn digitale wereld

Dat kinderen dol zijn op hun mobiele telefoon, of er graag een willen hebben, kunnen de meeste ouders zich wel voorstellen. Veel ouders zijn zelf veelgebruikers en zien de voordelen maar al te goed. Ze vinden het bovendien maar wat handig dat hun kind altijd bereikbaar is.

Inmiddels is de telefoon echter meer geworden dan een apparaat om mee te bellen. Je kunt er muziek mee beluisteren en spelletjes op spelen. Met sommige telefoons kun je zelfs het internet op. Daarnaast is de mobiele telefoon een portemonnee geworden. Op internet en televisie worden kinderen intensief benaderd met advertenties voor 'gadgets' voor hun mobiele telefoons. Met hun telefoon kunnen ze virtuele meubeltjes in Habbo Hotel en digitale merkkleding op Stardoll.nl afrekenen. Hoe houd je dat als ouder goed in de gaten?

Telefoons met camera's en toegang tot internet brengen gemak met zich mee, maar werken ook pestgedrag in de hand. Kinderen maken filmpjes van zichzelf en van anderen en sturen die door, soms met kwade bedoelingen. Ouders maken zich daar zorgen over.

Hoe leiden ze dat in goede banen? Ze kunnen moeilijk elke avond, als de kinderen naar bed gaan, alle sms-berichten nalezen.

De brochure 'Mijn kind mobiel', een uitgave van de stichting Mijn Kind Online en het samenwerkingsverband Digivaardig & Digibewust, is bedoeld voor ouders en leerkrachten die zich willen verdiepen in de wereld van kinderen en mobiele telefonie, en die willen weten hoe je ze het beste kunt begeleiden.

Een tip tot slot: kijk naar uzelf en geef het goede voorbeeld. Vraag eerst zélf toestemming als u iemand filmt en het filmpje online wilt zetten. Bel niet op de fiets en niet onder het eten. Dat moest ik ook maar eens wat meer tegen mijzelf zeggen.

*Remco Pijpers
Directeur stichting Mijn
Kind Online*

Feiten en cijfers

NIEUW ONDERZOEK

Een kwart van de 8-jarigen heeft al een mobieltje. Na die leeftijd gaat het hard: twee op de vijf 9-jarigen heeft een mobiele telefoon, de helft van de 10-jarigen, ruim tweederde van de 11-jarigen, en vanaf 12 jaar hebben ze bijna allemaal een mobiel.

De meeste kinderen gebruiken hun mobiele telefoon om te bellen en te sms'en, maar voor bijna driekwart fungeert hij ook als horloge en als fototoestel. Ook speelt meer dan de helft er spelletjes op, of luistert er muziek mee. Kinderen met internet op hun mobiele telefoon zijn op dit moment (begin 2010) nog een uitzondering: 4% zegt te kunnen internetten met hun mobiel.

Het recente onderzoek 'Altijd binnen bereik' laat zien dat het anno 2010 ook voor kinderen heel normaal is om een mobiele telefoon te hebben en dat ze er van alles mee doen. Ouders houden een oogje in het zeil door regels te stellen en de kosten te beheersen.

Voor de veiligheid

Negen op de tien 8- tot 12-jarigen heeft zijn eerste mobieltje gekregen om bereikbaar te zijn voor het thuisfront. Ruim de helft zegt zelfs dat ze hun mobiele telefoon alleen hebben voor in noodgevallen. Ze dragen hem op zak zodat ze hun ouders kunnen bereiken of andersom. Dit is ook terug te zien in hun belgedrag. De allerjongsten hebben nauwelijks contact met vrienden of vriendinnen via hun mobiele telefoon. Driekwart belt met ouders, maar de meesten doen dat maar sporadisch.

Sms'en doen jonge kinderen ook niet veel. Daar komt wel verandering in naarmate ze ouder worden. Dan hebben ze meer contact met hun vriendjes en vriendinnetjes en gaan ze meer sms'en.

De grootste verschuiving vindt plaats rond het 12e jaar. Dan gaan ze naar de middelbare school en komen ze op een leeftijd dat vrienden een belangrijker plaats in hun leven gaan innemen. Tot het 12e jaar zijn de ouders degenen die de meeste aandacht krijgen. Dat is ook terug te zien op de foto's die kinderen met hun mobiele telefoon maken. Familie is hun favoriete onderwerp, vrienden komen op de tweede plaats. Na het 12e jaar is het precies andersom.

Regels stellen

Van de 8- tot 12-jarigen zegt tweederde dat ze een afspraak met hun ouders hebben over het bedrag waarvoor ze mogen bellen en sms'en. Verder gelden er voor twee op de vijf kinderen regels over hoe vaak en hoe lang ze mogen bellen en met wie ze.

Hoe jonger het kind, hoe vaker er thuis regels gelden over het gebruik van de mobiele telefoon. Ongeveer een derde van de ouders heeft het kind verteld waar ze hun telefoon moeten uitzetten (bijvoorbeeld op de fiets of op een feestje) en welke spelletjes ze hoe lang mogen spelen. Daarnaast zegt een kwart van de kinderen dat er een afspraak is over waar ze wel en niet foto's van mogen maken. Bij een op de vijf kinderen is geen van de bovengenoemde regels bij hen thuis afgesproken.

Wie betaalt wat?

Ongeveer vier op de vijf ouders betaalt de telefoonkosten voor hun kinderen; nog ietsje meer als het een abonnement betreft. De rest deelt de kosten met het kind of het kind betaalt de kosten alleen.

Kinderen met een abonnement zijn in de minderheid (16%). Maar liefst 81% heeft een prepaid en 3% van de 8- tot 12-jarigen weet niet of ze een prepaid telefoon of een abonnement hebben.

Andere kosten zijn die van ongewenste abonnementen op ringtones, sms-spellen en andere extra's. Twee op de vijf kinderen zegt hier (bijna) elke dag reclame voor te zien op tv. Eén op de tien 8- tot 12-jarigen zegt hier wel eens per ongeluk een abonnement op te hebben gehad.

Belgedrag

Van de ondervraagde 8- tot 12-jarigen vindt 30% dat je best mag bellen of sms'en op de fiets en slechts 10% vindt dat je wel mag bellen of sms'en in de klas. Daarmee zijn ze een stuk strenger dan de wat oudere tieners, die minder problemen hebben met bellen of sms'en op de fiets of in de klas.

Dat je tijdens het eten je mobiel niet mag gebruiken, vindt één op de vijf kinderen. Je mobiel in de bioscoop gebruiken is *not done* volgens negen op de tien kinderen. Een kwart zegt niet zonder zijn of haar mobiele telefoon te kunnen. En hoe ouder, hoe groter de kans dat de mobiel hen ook 's nachts vergezelt. In totaal heeft een kwart van de kinderen zijn mobiele telefoon 's nachts aan én in de buurt liggen. Hoor je er nog wel bij zonder mobiel? Twee op de vijf kinderen vindt van niet.

Bron: *Altijd binnen bereik. 8- tot 18-jarigen en mobiele telefoons* (Mijn Kind Online / Digivaardig & Digibewust, 2010).

Mijn mobiel

gsm

Global system for mobile communications, de meest gebruikte standaard voor mobiele communicatie. 'Gsm' wordt ook gebruikt als synoniem voor 'mobiele telefoon' ("mijn gsm").

SIM

Subscriber identity module, een chipkaartje met de gegevens van de mobiele telefoongebruiker. Iedere simkaart is uniek door een referentienummer van 13 cijfers en gekoppeld aan een telefoonnummer. Via de sim wordt het beltegoed afgeschreven.

smartphone

Een mobieltje dat meer kan dan alleen bellen. Bijvoorbeeld: internetten, agendabeheer, filmpjes en muziek afspelen, navigeren. Wordt vaak bediend met een *touchscreen*. Populair onder jongeren.

t9

Een techniek waarmee snel sms-berichten ingetoetst kunnen worden. T9 voerspelt het woord dat je wilt gebruiken.

SMS

Short message service, bedoeld om korte tekstberichten te versturen. Eerste levensbehoefte van mobiele telefoonbezitters. Goedkoper dan bellen en in een omgeving met veel lawaai (concert, discotheek) wel zo handig.

bluetooth

Radioverbinding tussen twee apparaten die zich op korte afstand van elkaar bevinden. Bijvoorbeeld om een hoofdtelefoon draadloos aan te sluiten, of om gegevens uit te wisselen tussen twee mobieltjes.

MMS

Multimedia messaging service, kan tekst, geluid, plaatjes of video's versturen. Niet zo populair als sms.

twitter

Sociale netwerksite waarop korte berichten van maximaal 140 tekens worden verstuurd. Twitteren gaat vaak via sms-berichten en is niet zo populair onder jongeren als bijvoorbeeld chatten.

Financiële

Stemmen via sms

Tv-programma's als Idols, So You Think You Can Dance, en TMF Awards zijn populair onder kinderen en jongeren. De kijkers kunnen via sms'jes zelf meebeslissen wie de winnaar wordt. Daar wordt veel geld aan verdiend, net als aan de sms-spelletjes van sommige populaire radioshow's trouwens.

Het addertje is dat je niet alleen betaalt voor dat ene sms'je, maar óók 'per ontvangen bericht' (POB). Vaak is dat 70 cent, het maximaal toegestane bedrag. Dat betekent dat je met (meestal) twee keer een ontvangen sms'je al op 1,40 euro zit. En zoals bij Idols elf live shows lang! Dat is al gauw 15 euro per Idols-seizoen, en omdat kinderen vaak meerdere keren stemmen, zijn ze nog veel duurder uit. Plus de kosten van de verzonden sms'jes.

Abonneren op sms-diensten

Mobieltjes kunnen opgetuigd worden met *wallpapers* (achtergrondafbeeldingen) en alternatieve *ringtones* (belgeluiden). Maar je kunt ook andere dingen downloaden, zoals *games* en *mini-movies*. Vaak gaat dat in de vorm van dure sms-abonnementen, waarvoor agressief – en vaak misleidend – geadverteerd wordt op tv en internet. Een bekende truc is dat er 'gratis' ringtones worden aangeboden. De eerste is dan inderdaad gratis maar de rest niet. Een andere veel voorkomende methode is het lokken van abonnees via super-gemakkelijke quizen met zeer aantrekkelijke prijzen.

De aanbieders van sms-diensten rekenen een paar euro per item. Drie nieuwe snufjes per week is al snel 9 euro; sms- en download-kosten nog niet meegerekend. Dat tikt lekker aan. Kinderen met een prepaid-kaart zien hun tegoed in rap tempo afnemen, en zij die een abonnement hebben wacht een onaangename verrassing.

geld uit Habbo Hotel

valkuilen

Het probleem is dat het meestal abonnementen voor onbepaalde tijd zijn, en dat het soms bijna onmogelijk is om je af te melden. Bijna altijd zijn de voorwaarden nauwelijks leesbaar. Sommige aanbieders bedienen zich zelfs van valse trucs. Zoals de aanbieder die na de welkomstboodschap per sms (met daarin de gegevens voor het afmelden) een vervolgsms stuurt. Dit vervolgsms'je wist de eerste boodschap, waardoor je niet meer beschikt over de afmeldcode.

Credits kopen

In virtuele werelden zoals **Habbo**, **GoSupermodel** of **Stardoll** kunnen kinderen credits kopen om hun virtuele 'ik' aan te kleden zoals ze zelf willen, hun kamers in te richten als droomkamer, en alles te kopen wat ze maar willen. Althans, wanneer ze bereid zijn daar ook in echte euro's voor te betalen.

Het slimme van sites als Habbo en Stardoll is dat je er gratis op kunt spelen, maar alleen tot een bepaald niveau. Als je die écht mooie spulletjes wilt, of die échte designerschoenen, dan zul je met je zakgeld credits voor meubels (op Habbo) of stardollars (op Stardoll) moeten bijkopen. Je kunt die credits, lekker gemakkelijk, aanschaffen via sms.

Voor 6 Habbo Credits betaal je € 1,10. Daar komen de kosten van je sms'je bij. Je mag maximaal voor € 16,50 per

Stop!

Uw kind denkt een leuke gratis ringtone gedownload te hebben, en zit prompt vast aan een geldverslindend abonnement. Wat nu?

- Kijk op de site van de aanbieder met welke sms-code u zich kunt afmelden. Code onvindbaar? Kijk dan op **www.smsgedragcode.nl** of **www.smsafzeggen.nl**. Op die sites kunt u bijna alle afmeldcodes van sms-diensten vinden. Ook mobiele providers als KPN, T-mobile en Vodafone hebben zoekformulieren om sms-codes te vinden.
- Bang dat het nogmaals gebeurt? Via **www.msmdienstenfilter.nl** kunt u alle bestaande en toekomstige sms-abonnementen blokkeren. Eenmalige sms-diensten werken nog wel. Het inschakelen van het filter kost u een sms'je plus 25 cent voor de bevestiging.
- Krijgt uw kind irritante gratis berichten? Bel de helpdesk van de provider. Betaalde berichten afzeggen kan alleen bij het bedrijf dat ze verstuurt.
- Vindt u dat u bent misleid of dat er ten onrechte bedragen zijn afgeschreven? Dien een klacht in bij Consuwijzer via de website **www.consuwijzer.nl**.

week aan credits kopen. Wil je bijvoorbeeld een 'sfeerverlichter', dan zit je daar al snel aan. Kosten: 12 credits. Niet voor niets zijn er dieven actief op Habbo, die meubels proberen te stelen.

Internetten

MSN is en blijft enorm populair onder kinderen. En wat is er *relaxter* dan chatten vanaf je mobiel? Het probleem is dat MSN'en op je computer wel wat anders is dan op je mobiel, want de kosten lopen op als je continu mobiel 'online' bent.

Internet-toegang via de mobiele telefoon kost ongeveer 10 euro per maand, bovenop het standaardabonnement. Heb je geen internet-abonnement, dan betaal je ongeveer 25 cent per megabyte (MB) die de telefoon in- of uitgaat. Met het downloaden van games of filmpjes kunnen de kosten dan snel oplopen.

Foto's en filmpjes verzenden

Na sms'en is het versturen van foto's en filmpjes per MMS het populairst onder jongeren. Bij de meeste providers kost het versturen van een MMS-bericht 50 cent.

Habbo en GoSupermodel

De populaire sites **Habbo** en **GoSupermodel** hebben de uitgaven die je er kunt doen enigszins gelimiteerd. Zo kun je bij Habbo via sms niet meer dan € 16,50 per week besteden. Voor creditcards ligt die grens een stuk hoger, op € 50, maar er zijn niet veel kinderen met een creditcard natuurlijk.

Homepage van GoSupermodel

Bij GoSupermodel is er een speciaal 'ouderabonnement' van € 30 per jaar. Daarmee koop je een gegarandeerde dagelijks toelage aan virtueel geld (GoMoney) voor je kind, en blokkeer je tegelijkertijd alle andere betaalmogelijkheden. Iemand die geen abonnement heeft, kan per sms maximaal voor € 8 per week aan GoMoney kopen.

Overigens kun je op GoSupermodel ook prima gratis spelen, want door het spelen van spelletjes kun je nagenoeg evenveel GoMoney winnen als wanneer je daarvoor met echt geld betaalt.

Help, mijn kind wil een mobiel!

Vanaf welke leeftijd?

Er zijn geen regels voor de leeftijd waarop kinderen toe zijn aan een mobiele telefoon. Dat bepaalt u helemaal zelf. Voor de ene ouder is dat als een kind 7 jaar is, voor de andere bij de overgang naar de brugklas. Bedenk wel dat een mobiel een kostbaar hebbeding is. Wil uw kind er alleen op het schoolplein indruk mee maken, denk er dan nog eens goed over na. Of geef een afgedankt toestel van uzelf, zonder abonnement of beltegoed.

Welk telefoontoestel?

Gouden regel: kies eerst een betaalform en dan pas een toestel. Veel mensen staren zich blind op de 'gratis' toestellen bij dure abonnementen. Voor kinderen is een toestel zonder veel toeters en bellen het handigst. Foto's, internet of spelletjes op je telefoon zijn leuk, maar niet nodig om te bellen. Het zijn speeltjes die niet gemaakt zijn voor kinderen.

Voor noodgevallen of meer?

Om te kunnen kiezen tussen prepaid of een abonnement, moet u bepalen wat uw kind gaat doen met zijn mobieltje. Is hij alleen bedoeld om in noodgevallen naar huis te kunnen bellen, of ook om met vriendjes te kletsen en te sms'en? Probeer een schatting te maken van het aantal belminuten per maand.

Wat kost het?

De kosten hangen af van de betaalform (prepaid of abonnement), van de provider, en natuurlijk van het gebruik. De prijs per beleenheid kan sterk verschillen. Let er in ieder geval op of u per volle minuut moet afrekenen, of per seconde. Een minuatprijs is ongunstig als uw kind alleen kort belt om te melden dat hij bij een vriendje blijft eten.

Raadpleeg de Consumentenbond of gebruik een vergelijkingssite als bellen.com of telecomvergelijker.nl om te berekenen wat bij het geschatte verbruik goedkoper is: prepaid of een abonnement. Als u nog een toestel in de kast heeft liggen, kan sim only een voordelige keus zijn, omdat de korting die u anders op het toestel krijgt, toegepast kan worden op de gebruikskosten. Pas wel op met het simlock-vrij maken (of laten maken) van een toestel, want dat kán illegaal zijn. Vraag uw provider om advies.

Hoe beheers je de kosten?

Veel ouders kiezen voor prepaid bellen om de kosten te kunnen beheersen. Toch is een abonnement niet per definitie duurder. Maak in ieder geval duidelijke afspraken, om te voorkomen dat uw kind té enthousiast gaat bellen en sms'en. Overigens zijn er ook voordelige abonnementen van een paar euro per maand met een zelf te bepalen bestedingslimiet.

Maak ook afspraken over het gebruik van commerciële sms-diensten. Denk aan stemmen bij tv-programma's, ringtones downloaden, betaalde spelletjes spelen, etc. Dat kan een dure grap worden. Leg uit dat bellen en sms-en niet gratis is. En tot slot: wees voorzichtig met bellen naar of vanuit het buitenland!

Mijn Mobiel &

Pieter (12)

“Omdat ik naar de middelbare school ging, mocht ik met mijn moeder een mobiele telefoon uitzoeken. Ik heb een Nokia 5130 gekozen omdat ik daar veel muziek op kan zetten. Ik heb er nu 170 nummers op staan, vooral hiphop. Die zet ik met een usb-stick over van mijn computer naar mijn mobiel. Een aparte mp3-speler kan ook natuurlijk, maar met een telefoon heb je alles in één, dat is wel handig.”

“Ik heb een prepaid-toestel en moet van mijn eigen zakgeld beltegoed kopen. Het duurt bij mij best lang voor een tegoed van 10 euro op is. Ik bel eigenlijk nooit. Internetten doe ik ook niet. Dat heb ik één keer geprobeerd, maar toen ging mijn

beltegoed heel snel op. Sms'en doe ik wel. Dat is goedkoper. Naar vriendjes bijvoorbeeld, of naar mijn moeder: 'Waar ben je?'. Vorige zomer waren we in Italië op vakantie. Toen was ik een keer kwijt tijdens het wandelen en kon ik mijn moeder sms'en of bellen en vragen: 'Waar zijn jullie nou?'”

“We hebben geen echte afspraken gemaakt over het gebruik van mijn mobiel. Als ik hem maar niet kapotmaak, want dan moet ik zelf een nieuwe kopen. Maar als ik naar bed ga, zet ik 'm uit mezelf al uit. Waarom zou ik hem aan laten? Wie belt er nou midden in de nacht?”

Toen ik kwijt was in Italië, kon ik mijn moeder sms'en

Moeder Liesbeth: “Verdwaald? O ja, we waren in Italië op de markt en hij was een paar kraampjes van ons verwijderd. We konden elkaar toen inderdaad weer vinden door te sms'en.”

“Pieter heeft niet om een mobiele telefoon gezeurd, maar ik vond de

overgang naar de brugklas een goed moment. Op de middelbare school hebben ze toch heel andere tijden dan op de basisschool. Ik vind het fijn dat ik hem kan sms'en en hij mij. Niet dat het veel gebeurt hoor, hooguit vijf keer per maand. Ik heb geen regels hoeven stellen, hij zit nooit te sms'en onder etenstijd. Wel heb ik bewust geen abonnement afgesloten, omdat je dan voor allerlei verrassingen kan komen te staan, nu heeft hij het zelf in de hand.”

“Behalve muziek luisteren doet hij er niet veel mee. Dat is ook de leeftijd. Ik sta zelf voor de klas en zie dat het bij 12-jarigen nog niet echt

leeft. Terwijl die telefoon bij 14- en 15-jarigen al helemaal aan hun hand is vastgegroeid. Die worden wel eens woedend wanneer ik zeg dat 'ie uit moet.”

ik

Anne (9)

"Ik wilde al heel lang een mobieltje, en op mijn negende verjaardag mocht het eindelijk van mijn vader. Nu heb ik een uitklapmobieltje, het merk weet ik niet."

Moeder Linda: "We vonden het zo zielig dat ze er geen had. Ze heeft een oudere zus en een oudere broer die al een tijd een mobiele telefoon hadden. Wat dat betreft heeft ze geluk dat ze de jongste is. Aan kinderen in haar klas die thuis de oudste zijn, zie je dat ze pas veel later een telefoon krijgen."

Anne: "Ik ben er heel blij mee. Nu kan ik verder van huis spelen en ik kan mijn moeder bellen als er iets aan de hand is. Toen ik hem nog niet had, dacht ik heel vaak: had ik nu maar een mobieltje, dan kon ik even snel bellen."

Linda: "We hebben ermee ingestemd, omdat het ons ook een veilig gevoel geeft dat ze ons altijd kan bellen en wij haar. Toen ze jonger was, brachten en haalden we haar, maar nu fietst ze alleen naar school."

Anne: "Ik bel mijn vader of mijn moeder als ik ergens naartoe ga, of als ik alleen naar huis fiets. Ook als ik een rondje rond de dijk ga fietsen, of als ik naar korfbaltraining ga, moet ik bellen van mijn moeder."

Linda: "Als ze na schooltijd meegaat met een vriendinnetje, belt ze ook even. Soms vergeet ze hem wel eens aan te doen. Dus als ze verder van huis gaat, maak ik een duidelijke afspraak dat ze hem aan moet zetten."

Anne: "Met vriendinnen bel ik niet zo veel, en ik mag maar twee sms'jes per dag versturen, anders ben ik te

Nu ik mijn mobieltje heb, mag ik verder weg spelen

snel door mijn beltegoed heen. Ik download ook nooit ringtones. Dat kost geld. Als je dicht bij elkaar zit, kun je met vriendinnen liedjes naar elkaar sturen met bluetooth. Ik speel er soms wel spelletjes op. Vooral brein spelletjes vind ik leuk."

Linda: "Ze gebruikt hem vooral voor praktische zaken. Voor mijn andere dochter van 11 en zoon van 15 is het echt een fun-ding, een soort levenslijn. Anne doet wel 4 of 5 maanden met een beltegoed van 10 euro. We hebben verder niet zo veel regels. Ja, tijdens het eten mogen ze niet sms'en of de telefoon opnemen."

Mobieltjes op de basisschool

Bijna 100% in groep 8

Vooral bovenbouw kinderen brengen hun telefoons mee naar school, al zijn er ook jongere leerlingen met een mobieltje op zak.

Elke Das, leerkracht groep 8: "Elk jaar rond mei, als de overgang naar het voortgezet onderwijs in zicht komt, is het mobieltjesbezit in mijn groep nagenoeg 100%. Vanuit ons dorp is het een flink eind fietsen naar de dichtstbijzijnde middelbare scholen. Ouders vinden het prettig als hun kinderen onderweg een mobieltje op zak hebben."

Regels

Op sommige scholen zijn mobieltjes tijdens de schooldag verboden: ze moeten ingeleverd worden bij de leerkracht. Andere scholen stellen voorop dat mobieltjes geen last mogen veroorzaken (net als mp3-spelers of voetbalplaatjes). Dus: mobieltjes uitzetten en wegstoppen tijdens de les. Elke Das: "De regels zijn helder. Als er tijdens de les een ringtone klinkt, zal dat kind blozend 'sorry' zeggen."

Jeroen Rougoor, multimedia-coördinator op een basisschool: "In ons reglement staat dat leerlingen moeten overleggen met hun leerkracht over mobieltjes. De meeste leerkrachten spreken met de klas af dat mobieltjes uit gaan tijdens de les. Als het eens fout gaat, wordt erover gepraat. Daar leren kinderen meer van dan van verbieden."

In de pauze

Op de school van Elke Das worden mobieltjes tijdens de pauzes intensief gebruikt om elkaar ringtones te laten horen. "Meisjes showen elkaar ook foto's van verzorg-pony's en oppaskindjes. Jongens laten elkaar soms al gniffelend wat grovere filmpjes zien. Dan laat ik in het voor-

bijgaan merken dat ik daar als juf vraagtekens bij zet. Die boodschap komt wel over."

Portretrecht en privacy

Elke Das vertelt dat haar leerlingen in het begin wel eens expres – en tegen de zin van de ander – rare foto's van elkaar maakten, al etend, duf kijkend, of op een 'bad hair day'. "Dat is natuurlijk absoluut niet de bedoeling. Daarom plan ik altijd een les over portretrecht en privacy vóór de hele meute een mobieltje heeft, zodat ze de regels kennen en begrijpen, voordat ze de middelen krijgen. Kinderen realiseren zich vaak niet goed welke impact het kan hebben als privacy-gevoelig materiaal verspreid wordt. Erover praten op school is erg belangrijk voor hun bewustwording. Die gesprekken hebben zo goed geholpen, dat mijn leerlingen altijd eerst even aan iemand zullen vragen of ze een foto mogen maken", zegt Elke trots. "Dat zit er helemaal in en dat hoort ook zo. Dat hoort bij fatsoensopvoeding, net als hoe je op het schoolplein of op straat met elkaar omgaat."

Internetten via de mobiel

Stormachtige toename

Internetten via de mobiele telefoon neemt in noodtempo toe. In 2009 gebruikten al bijna twee keer zoveel mensen internet op hun mobiel als in 2007. Die trend zet stevig door, ook onder jongeren. Bij het huidige groeitempo heeft eind 2010 waarschijnlijk meer dan de helft van de jongeren internet op zijn telefoon. Handig als je wilt Hyven, foto's uploaden of MSN'en.

De toenemende populariteit heeft waarschijnlijk te maken met de behoefte van jongeren om altijd en overal met elkaar in contact te staan. Vandaar ook het enorme succes van het zogenaamde 'pingen', een kruising tussen sms en MSN voor de BlackBerry smartphone.

Dure grap

Internet-toegang via de mobiele telefoon kost ongeveer 10 euro per maand, bovenop het standaardabonnement. Je kunt dan onbeperkt internetten, volgens een *fair use policy* (FUP). Dat betekent dat de gebruiker zich moet houden aan 'gemiddeld gebruik'. Bij excessief gebruik wordt de internet-snelheid wat afgeknapen.

Heb je geen internet-abonnement, dan betaal je per megabyte (MB) die de telefoon in- of uitgaat. Om een idee te geven: 1 MB staat grofweg gelijk aan het bezoeken van 50 internet-pagina's, of het downloaden van 25 ringtones, of het verzenden van 125 e-mails. Een uurtje nieuws kijken zonder internet-abonnement kan dus al snel leiden tot een torenhoge rekening.

Het kan trouwens ook anders. Sommige moderne (dure) telefoons kunnen ook overweg met Wi-Fi, het draadloos internet thuis, of op school. Het gebruik daarvan is gratis.

Toekomst

De markt speelt steeds meer in op mobiel internet. Zo wordt bijvoorbeeld nagedacht over mobiele gezinsabbonementen, vergelijkbaar met telefoon en internet thuis. Mobiele telefoons worden nóg meer kleine PC'tjes, en er zullen steeds meer *location-aware services* komen. Daarbij gaat het om al die nieuwe diensten waarbij je kunt weten waar iemand is.

Voor die location-aware services moet u in de gaten houden. In Engeland kunnen ouders zich sinds kort abonneren op een service waarmee ze hun kind kunnen lokaliseren. *Don't ring them, ping them.* Door de mobiel van hun kind te *pingen* (dat is: een kort bericht zenden om een antwoord uit te lokken), weten ze precies waar zoon- of dochterlief uithangt. Dat vormt zowel een bedreiging voor hun privacy als voor uw ouderschap. De suggestie is namelijk dat als je er niet aan meedoet, je een slechte ouder bent.

Vraag & Antwoord

Hoe schadelijk is mobiel bellen?

Sommige onderzoekers waarschuwen om kinderen niet te vroeg een mobieltje te geven, omdat we niet weten wat het effect is van veel bellen op jong hersenweefsel. De elektromagnetische straling warmt het weefsel op, net zoals een magnetron dat doet om een stukje vlees gaar te maken. Hoe verder een mobieltje verwijderd is van het basisstation dat hij probeert te bereiken, hoe meer vermogen hij afgeeft, dus hoe warmer je hoofd wordt. Maar of dat schadelijk is, en zo ja h oe schadelijk, weet niemand.

In Groot-Brittannië wordt geadviseerd om kinderen in ieder geval niet bloot te stellen aan de straling van een mobieltje als ze jonger zijn dan 8 jaar, omdat bij jonge kinderen de schedel nog zo dun is. Nederland heeft het Britse advies niet overgenomen, omdat mogelijke schadelijkheid niet is aangetoond.

Mijn dochter heeft een gratis ringtone gedownload maar zit nu vast aan een dure sms-dienst. Hoe komt ze daar vanaf?

Aanbieders van sms-diensten kunnen niet handelen met kinderen onder de 16 jaar, zonder de toestemming van hun ouders. U kunt alles dus terugdraaien. Volg ons 3-stappenplan:

1. Als het goed is, staat onder elke sms-bericht dat u ontvangt hoe u zich kunt afmelden. Als u dat niet kunt vinden, zoek dan de afmeldcode via www.smsafzeggen.nl of www.smsadvies.nl en zet het abonnement stop.
2. Dien een klacht in bij Consuwijzer, het overheidsloket voor consumenten. Ga naar www.consuwijzer.nl of bel **088 - 070 70 70**. Klagen helpt! Bij Consuwijzer kunt u ook advies krijgen over het terugkrijgen van uw geld.

3. Meld het 06-nummer van uw kind bij www.smsdienstenfilter.nl om te voorkomen dat het nog een keer gebeurt.

Mag mijn zoon met zijn mobieltje van alles en iedereen foto's maken en op internet zetten?

Nee. Wie foto's maakt, mag die niet zomaar op internet zetten. Foto's van bekende mensen, en zelfs van kunstwerken, mogen alleen gepubliceerd worden met toestemming van de rechthebbenden, omdat het gaat om een commercieel belang. Maar ook foto's van onbekenden, of je eigen vrienden, kunnen niet zomaar gepubliceerd worden, omdat ook dan rekening gehouden moet worden met hun belangen. Iemand kan vinden dat hij te schande wordt gezet, of in zijn privacy wordt geschaad.

Het beste is dus om uw kind te leren dat je wel foto's kunt maken voor eigen gebruik, maar dat je altijd eerst toestemming moet vragen aan degene die op de foto staat, voordat je de foto op internet publiceert of doorstuurt naar anderen. Meer informatie: www.iusmentis.com

*Justine Pardoen
Hoofredacteur stichting
Mijn Kind Online en Ouders Online*

Etiquette voor de mobiel

Tien beltips (ook voor ouders) van etiquette-expert Reinildis van Ditzhuyzen. Knip uit en hang op!

1 Zet je telefoon uit wanneer je aan tafel gaat. Als-ie wel aanstaat en overgaat, neem dan niet op. Hetzelfde geldt voor sms'en. Laat iedereen maar even wachten tot na het eten.

2 Bel anderen niet onder etens-tijd. En ook niet na 10 uur 's avonds, tenzij je zeker weet dat het kan.

3 Neem je telefoon niet op wanneer je met iemand aan het praten bent. Wegdrukken mag best, diegene stoort jullie immers. Of neem wel op en zeg: "Het komt nu niet uit, ik bel je straks terug".

4 Piep! Een sms'je, net als je met een leraar praat over een slecht cijfer. Wacht met lezen tot na het gesprek. Of lees het berichtje even snel, maar ga niet uitgebreid terug sms'en.

5 In de stiltecoupé van de trein mag je niet bellen. In andere coupés of in de bus mag dat best, maar praat dan zacht en houd het kort. Hetzelfde geldt voor de wachtkamer van de dokter. Hoe kleiner en stiller een ruimte is, hoe meer je anderen stoort wanneer je uitgebreid gaat zitten kletsen.

6 Muziek op je mobiel is hartstikke leuk, maar het is jouw smaak, dus val anderen er niet mee lastig. Doe een koptelefoon op en zet dat lekkere nummer niet te hard.

7 Praat niet met volle oren. Dus: zet je muziek uit wanneer je belt, en hang op wanneer je iemand tegenkomt op straat, als je bij de kassa staat, of instapt bij de buschauffeur. Het is heel onaardig om dan te blijven bellen.

8 Zit je in een restaurant met je ouders? Probeer dan mee te doen met het gesprek aan tafel. Duurt het erg lang? Vraag dan of je een spelletje mag spelen op je mobiel. Zet wel het geluid uit.

9 Zeg afspraken niet af per sms. En zeker niet vlak van tevoren. Dat is laf, omdat je de ander zo geen kans geeft om te reageren. Je relatie uitmaken per sms is het toppunt van lafheid. Voor jou is het misschien makkelijk, maar tegenover die ander is het heel oneerlijk.

10 Zie je een BN'er op straat? Dan mag je best even een foto maken met je mobiel. Al is het wel zo aardig om het eerst even te vragen. Maar: houd die foto voor jezelf en zet hem niet op internet. Geld proberen te verdienen met foto's en filmpjes die je stiekem gemaakt hebt, is natuurlijk helemaal laag.

Meer weten?
www.mijnkindonline.nl

Colofon

Mijn kind mobiel is een uitgave van Digivaardig & Digibewust en de stichting Mijn Kind Online, ook te downloaden van www.mijnkindonline.nl/mijnkindmobiel

Copyright: Stichting Mijn Kind Online, Den Haag, januari 2010.

Coördinatie

Martine Borgdorff & Remco Pijpers

Teksten

Erwin Boogert, Lotte Boot, Martine Borgdorff, Carla Desain, Marion Duimel, Justine Pardoën, Remco Pijpers

Eindredactie

Henk Boeke

Vormgeving

Carline Vrielink en Robbert Slotman
(De Ruimte Ontwerpers)

Foto's

Hans de Bruijn

Illustraties

Arnoud van den Heuvel

Contact

redactie@mijnkindonline.nl

Stichting Mijn Kind Online is een onafhankelijk expertisecentrum jeugd en media dat is opgericht door KPN, met hulp van Ouders Online. De belangrijkste missie van Mijn Kind Online is het helpen van ouders, scholen en professionele opvoeders bij de internetopvoeding. Dat doet zij onder meer door het geven van ouderavonden en trainingen. Speerpunt van Mijn Kind Online is kwaliteit van digitale media voor kinderen – MKO stimuleert goed digitaal aanbod, onder meer door de jaarlijkse Gouden @penstaart verkiezing van de beste kindersite, en Mybee, een gratis kinderbrowser (www.mybee.nl).
e-mail: redactie@mijnkindonline.nl
website: www.mijnkindonline.nl

Digivaardig & Digibewust is een programma van overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Het programma heeft als doel het aantal mensen dat niet of nauwelijks digitale vaardigheden heeft terug te brengen en het verantwoord en veilig gebruik van digitale middelen te stimuleren. Doelgroepen zijn: digibeten, jongeren en hun opvoeders (ouders en docenten), MKB en senioren.
e-mail: info@digivaardigidigibewust.nl
website: www.mijndigitalewereld.nl

Mijn Kind Online - andere brochures

- *Mijn Kind op Hyves en Mijn Puber op Hyves (2009)*, www.mijnkindonline.nl/hyves

Mijn Kind Online - boeken

- *Mijn Kind Online*
Justine Pardoën en Remco Pijpers
(ISBN: 9789066655775)
- *Mijn Leerling Online*
Justine Pardoën en Remco Pijpers
(ISBN: 9789066657328)
- *Verliefd op Internet*
Justine Pardoën en Remco Pijpers
(ISBN: 9789066657847)

Mijn Kind Online - rapporten

- *Altijd binnen bereik*
Over 8- tot 18-jarigen en mobiele telefoons
(2010)
- *Krabbels & Respect plz? ;-)*
over kinderen op Hyves (2009)
- *Next Level*
over online spelletjes voor kinderen (2009)
- *Klik en Klaar*
over usability en surfgedrag van kinderen (2008)
- *Gratis! (maar niet heus)*
over digitale kindermarketing (2007)

Rapporten gratis downloaden:
www.mijnkindonline.nl

